

Hessel Bro og Flodens Vande.

Af Snedker **Hans Jensen** i Tistrup.

I Hodde Sogn i Øster Herred ligger Byen Hessel. Den bestod i gamle Dage af 4 Gaarde, der laa i Rad tæt ved hinanden langs Engstrøget, hvorigennem Varde Aa løber. De to østlige Gaarde ligger endnu paa deres gamle Plads, men de to vestlige er nu forsvundne, den ene allerede længe før min Tid (den blev flyttet et Stykke Nordøst for Byen); den anden — der siden blev min Fødegaard — laa endnu paa sin gamle Plads paa den Tid, vor Fortælling foregaar. Noget tidligere ejedes den af en Mand ved Navn Christen Pedersen, gift med Ane Johanne, to jævne, adstadige Mennesker, der havde 3 Sønner, Hans, Henrik og Peder Christian. Den første, Hans, blev gift og boede i Skovende i Starup Sogn; som gamle Folk har jeg kendt ham og hans Hustru i deres gammeldags Hjem, hvor man endnu saa den „aabne Skorsten“, hvori der fyredes med Lysklyne, der gav Belysning til Vinteraftenens Arbejde. Henrik var noget ustadig, flakkede om i fremmede Lande, arbejdede bl. a. paa et Sukkerkoger i Flensborg, kom siden hjem og døde efter nogen Tids Sygelighed som Ungkarl. Han kunde aldrig, fortalte min Moder, lide at spise brunt Sukker, siden han

paa Sukkerkogeriet havde sét, hvorledes det blev lavet. Peder Christian fik Gaarden efter de gamle, der kom paa Aftægt. Sin Kone, den unge raske Ane Marie, fik han fra Hodde. De to unge Ægtefolk elskede hinanden af et oprigtigt Hjerte, de haabede paa Livets Lykke ved hinandens Side. Men — „Lykken hun er en underlig Trolld, hun leger med Folk saa mange Fold,“ det kom de unge To til at erfare. Deres Samliv blev kun saare kort.

Over Aaen ved Hessel fører fra gammel Tid en Bro, Hessel Bro. Lige Syd for den drejer Kørevejen stærkt i Øst i en stor Bugt; mens Aaen løber langs med Vejens østre Side, har man ved dens vestre Side, altsaa i lige Retning ud for Broen, det farlige „Høl“ med sit dybe Vand. Naar Vandet i Flodtid og ved Tøbrud staar blank mellem begge „Lande“ over hele Engstrøget, og den smalle Vej Syd for Broen er overskyttet, da skal der meget til, under den stærke Strømgang fra Øst til Vest (altsaa til det dybe „Høl“), at holde den rigtige Retning, hvad enten man er kørende eller ridende. Efter min Moders Ord véd jeg — foruden om den sørgelige og uhyggelige Begivenhed, her skal skildres — om to Ofre, som den farefulde Færd over Hessel Bro har krævet, nemlig en ung Pige fra Ansager og en Ladefoged fra Nørholm.

For 80—100 Aar siden var Færdselen over Broen i Flodtid endda farligere end nu, idet Hølet dengang var større og dybere særlig i Øst ind imod Vejen. I mine Drengaar laa der en høj Bakkeskrænt lidt Syd for Broen; den er nu efterhaanden forsvunden, idet man hvert Foraar plejede at køre Fyld fra den ned paa Vejen, der bestod af en Mængde smaa Kampesten, som jo ikke var saa behagelige at køre og færdes paa.

Men saa besørgede Efteraars- og Vinterfloden al den paakørte Sandjord regelmæssig ud i Høllet, som jo alt-saa er blevet mindre dybt og mindre farligt.

Hvor ofte har jeg ikke, naar jeg i mine senere Aar har vandret over Hessel Bro, maattet mindes baade mine egne Drengaar, naar jeg kunde gyse ved at se, at der „stod blank Vand mellem begge Lande“, og saa hin sørgelige Begivenhed, jeg her efter Øjen- og Ørenvidners Beretning skal fortælle!

Det var en Vintermorgen i 1831, at Præsten i Hodde, Pastor Stochholm¹, var tidlig oppe for at se efter Vejret, som i Dagene forud havde været meget regn- og stormfuldt. Nu var det klaret op, og det var godt tilpas for Præsten, som netop den Dag vilde til Avktion i Præstegaarden i Nabosognet Øsse. Han gjorde sig i Stand, fik sin brune Ridehoppe sadlet og drog saa af Sted. Da han kom op paa Hodde Kirkebakke, opdagede han, at der var Flod med Højvande over Engene, hvorfor han red ned til den gamle Kro, som laa lidt Syd for Landevejen, og bad om at faa en Mand med, der kunde følge med ham over Hodde Bro. Men ingen turde være ham til Tjeneste i saa Henseende. Saa red han til Hessel til Peder Christians Gaard og bad den unge Gaardmand, om at være hans Ledsager over Floden. „Jeg vilde gerne være Dem til Tjeneste, Hr. Pastor“, — svarede den rolige og besindige unge Mand —, „men Floden er i Dag alt for høj, og det er livsfarligt at færdes Syd for Broen. I hvert Fald maa jeg tale med min Kone derom“. Da

¹ P. W. Stochholm, f. 1802, var Præst i Hodde og Tistrup fra 1828 til 1836 og døde 1870 som Præst i Ledøje og Smørum paa Sjælland.

han saa raadførte sig med hende, sagde hun straks med Taarer: „Nej, gør det for Guds Skyld ikke, lille Mand! jeg føler mig saa underlig til Mode, jeg frygter en Ulykke.“ Med den Besked maatte saa Præsten drage af Sted. Nu vilde han prøve ad, om han kunde komme over Hodde Bro, hvor der stod Pæle ved Siden af Vejen og ragede op over Vandet. Men han kunde heller ikke dér faa nogen med sig over Broen: den gamle Sognefoged Jes Raamann sagde meget alvorligt: „Nej Hr. Pastor, hverken af mine Folk eller af Byens Folk faar nogen Lov at drage med Dem, det er et aldeles fortvivlet Forehavende; drag De hellere hjem og lad Avktion være Avktion!“ Men Præsten var nu af dem, der sjældnen eller aldrig opgav de Planer, han engang havde lagt; han tænkte ved sig selv: „Skal jeg virkelig ride den lange Omvej ad Nørholm? — — — Nej, nu ved jeg, hvad jeg vil gøre: jeg vil give Hesten fri Tøjle, og den Vej, den saa gaar, skal da være min Vej.“ Som sagt saa gjort: da han kom til Landevejen, gav han Hesten fri Tøjle, og den drejede straks til Højre: ad Hessel til. Kort efter holdt Præsten atter i Peder Christians Gaard; og nu var der mærkeligt nok — intet i Vejen fra dennes Side. Tavs gik han ind og tog Ridetøjlen ned, lagde den paa den gamle sorte Hest og satte sig op. Tavs og stille red han ved Præstens Side ad den lange Gyde, der fra Gaarden førte ned imod Broen, — ned imod Dødens Vande. En tæt Taage hvilede over Eggen og over det stille Tog, det var som et Valfartstog til et langt bortliggende Land, et Land, — hvorfra der ikke vendes tilbage.

Inde i Husets Dagligstue sad den unge Hustru med sit lille Barn paa Skødet. Hun var bleven saa angst; nylig havde hun hørt sin Mand komme ind i Forstuen

og tage Ridetøjlen ned, -- den samme Lyd havde alle Gaardens Folk en Aften for en Tid siden tydelig hørt som „Varsel“. Hun har siden selv fortalt, at hun sad som fastnaglet til Pletten. Paa Bordet ved Vinduet sad tre Skræddere, som i stor Spænding holdt Udkig med de ridendes Bevægelser. „Nu er de nede ved Broen“, — hed det — „nu er de oppe paa den — uh, det ser hæsligt ud! — bare de endda vilde vende om! — nu er de ude i Floden — nu svømmer Hestene, blot de kan holde sig paa dem! — uha! nu er den ene borte — Gud! nu er den anden ogsaa borte — der kommer den gamle Hest op paa Broen uden Rytter!“ — Ved det sidste Udraab var det, ligesom den unge Kone løsnedes fra sine Tryllebaand; hun lagde Barnet i Vuggen og ilede ud. I Gyden mødte hun den gamle Hest, den vrinskede sit „Hov hov“ imod hende, mens hun klappede den under stride Taarer: „Hvor har du gjort af min Mand?“ Det var, som om den forstod hende og med sin Vrinsken vilde sige: Strømmen var for strid og Floden for dyb, din Mand kunde ikke holde sig paa min Ryg; nu er jeg herreløs, som du er Enke. Fra Vandet under Broen lød Præstens Nødraab; han havde formaaet at holde sig paa sin Hest, men den var kommen i Klemme mellem Pælene under Broen. Folk kom løbende, men med tomme Hænder. „Saa skynd jer dog, raabte den unge Kone, hent Reb og Brandhager og andet, her er gode Raad dyre; min Mand er borte, men Præsten kan maaske endnu reddes“. De fik saa fat i en Del Redskaber, og med nogen Besvær blev Præsten og hans Hest hjulpede ud af Klemmen, de sad i; Hesten var holdt i for stram Tøjle, men da én raabte til Præsten: giv Hesten fri Tøjle, Hr. Pastor! — gjorde han dette, saa Hesten kunde

svømme med sin Rytter hen til et Sted, hvor man kunde yde dem fornøden Hjælp. — Men Peder Christian var og blev borte.

Der skulde nu søges efter den forulykkedes Lig; men det var en yderst vanskelig Sag, saa længe Flodvandet stod saa højt, og Strømmen var saa rivende. Fra Nørholm fik man hentet en stor Baad med Mandskab og Baadshager for at gennem søge hele Aaløbet. Men først paa den fjerde Dag fandt man Liget langt Vest for Hessel under en Busk ved Aabred den. Nu skulde man jo have det bragt i Land; man prøvede baade hist og her, hvor Aaens Bred var lav, men nej, det var ikke muligt at lande. Mange Mennesker samledes inde paa Bredden; da raabte en af dem ved Navn Peder Jensen, idet han stillede sig paa en høj og stejl Brink: „Her er Stedet, hvor I skal gaa i Land; det ved jeg vist“. Mandskabet ude i Baaden svarede: „Vil du gøre Nar ad os? det er jo da det mest upassende Sted at prøve paa at lande“. „Jeg bliver ved mit,“ svarede Manden, „tit og ofte har jeg, naar jeg færdedes her ved Aftentid, set Lys skinne fra dette Sted: nu ved jeg, hvad det betød“. Og virkelig! til alles Forundring gik Baaden ogsaa aldeles villigt ind til det af Peder Jensen betegnede Landingssted.

Efterretningen om den sørgelige Begivenhed ved Hessel Bro fo'r som en Løbeild omkring i Eggen, og en ualmindelig stor Mængde Mennesker strømmede sammen til Jordefærden for at vise Enken og Familien deres Deltagelse. Pastor Stochholm holdt en gribende og ofte af hans Graad afbrudt Tale, hvori han jo da ogsaa dvælede ved den sørgelige Omstændighed, at han selv var bleven Anledning til Ulykken og selv havde været i yderste Livsfare. — Men et andet Vidnesbyrd om sin

store Sorg over at have været Anledning til den sørgelige Begivenhed gav Pastor Stochholm ogsaa ved at indsætte en Pengesum i en Bank i Horsens, bestemt til at kunne hæves med Renter og Rentes Renter af Peder Christians lille Søn, naar han var atten Aar gammel. Og da dette Tidspunkt indtraadte, fik den unge Mand Summen udbetalt.

Peder Christians Enke ægtede senere Ungkarl Jens Christensen fra Paabøl i Hoven Sogn (Farbroder til nuværende Kultusminister J. C. Christensen), og de blev mine Forældre. Det lille Barn, hun havde med Peder Christian, — altsaa min Halvbroder — fik senere min Fødegaard i Eje; han blev gift og fik Børn, men har for længe siden forladt dette Liv. Ogsaa jeg venter snart min Hedengang; men saare ofte har jeg tænkt, at det var vel værd at optegne, hvad jeg har hørt om „Hessel Bro og Flodens Vande“, inden jeg lukker mine Øjne.

Det er min afdøde Moder — Peder Christians Enke —, der saa ofte har skildret for mig, hvad der skete hin sørgelige Dag¹, og hvad hun selv tænkte og følte ved den Lejlighed. Det er for mig, som om jeg selv har været Øren- og Øjenvidne til det altsammen.

Hun har da ogsaa fortalt mig, at Pastor Stochholm, efter at Ulykken var indtruffen, en Dag sagde til hende: „Hvor var jeg dog ikke underlig til Mode, da jeg for anden Gang den Dag var paa Vej til jeres Gaard! Det naturligste havde været at ride om ad Nørholm, hvor der jo aldrig er Vanskelighed i Flodtid. Men det var, som om usynlige Snore bandt mig, saa jeg ikke

¹ I Følge Hodde Kirkebog var det den 11. Februar 1831, at Gaardmand Peder Christian Christensen af Hessel druknede, 33¹/₂ Aar gl. (Red. Anm).

kunde tænke klart, jeg færdedes ligesom i Taage. Da Hesten fik fri Tøjle, fo'r den i rygende Fart mod Øst ad Hessel til; det var, som om den *skulde* i en Hast til det bestemte Maal, ført af en usynlig Haand.“

Ja Guds Tanker er ikke Menneskenes Tanker, og hans Veje er ikke deres!